

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

1 §

Ehdotuksen sivulla 164 käytetään 1 §:ää koskevissa yksityiskohtaisten perustelujen toisessa kappaleessa elinvoimakeskuksista nimeä "Voima-virasto". Nimi tulisi yhtenäistää ja päivittää elinvoimakeskukseksi.

2 §

Ehdotetun säädöksen 2 §:ssä säädetään viraston toimialueesta. Pirkanmaan ELY-keskus näkee, että valtakunnallisesti toimivaltainen virasto sopii toiminnaltaan hyvin luvitukseen sekä tietyyntyyppiin

valvonta-asioihin, kuten esimerkiksi ns. MARA-asetuksen mukaisiin asioihin sekä jätehuoltorekisteriasioihin. Tämän tyyppisissä asioissa valtakunnallisuudesta saadaan merkittävää hyötyä ja esimerkiksi resursseja ja erityisasiantuntemusta voidaan jakaa paremmin tarpeen mukaan. Erityisesti osaan valvonta-asioista valtakunnallinen toimivalta sen sijaan soveltuu huomattavasti paremmin. Tämän vuoksi onkin hyvä, että uudistuksessa on tunnustettu myös alueellisen toiminnan tarve. Lupavelvollisten laitosten valvonta tulee jatkossakin edellyttämään paikallistuntemusta ja lähietäisyydeltä tapahtuvaa, reaktiivista valvontaa. Valvonnan osalta uudistuksessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota yhtenäisten toimintatapojen kehittämiseen. Näin vältetään esimerkiksi lupamääräysten ja lainsäädännön valtakunnallisesti vaihtelevalta tulkinnalta. Toisaalta valtakunnallinen toimivalta tulee hyödyttämään valvontaa erilaisten maakuntarajat ylittävien toimijoiden ja vaikutusten valvonnassa.

3 §

Ympäristö-toimialan tehtävät Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 3 §:n 3 kohdassa ovat sektorikohtaisesti kattavat, mutta säännöksen sanamuodon perusteella varsinkin tavalliselle kansalaiselle ja hallinnon asiakkaalle saattaa jäädä epäselväksi, millaisia tehtäviä Lupa- ja valvontavirasto hoitaa ja mitä eroa tehtävissä on verrattuna elinvoimakeskuksiin. Lupa-, ohjaus-, suunnittelu- ja valvontatehtävät liittyvät säännöksessä sanamuodon perusteella kaikkiin mainittuihin sektoreihin ympäristönsuojelusta vesien- ja merenhoitoon, mutta esimerkiksi alueidenkäytössä ja rakentamisessa virastolla ei käytännössä ole lupa- ja suunnittelutehtäviä (pl. rakennussuojelun luvat).

Ehdotuksen 3 §:n 3 kohdan perusteluihin (liite 4, s. 166) tulisi täsmentää, että myös rakentamislakiin sisältyy valvontatehtävä. 1.1.2025 voimaan tulevan rakentamislain (751/2023) mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on valvottava, että rakentamisessa otetaan huomioon vaikutuksiltaan valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat. Tehtävä sisältyy nyt maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 18 §:ään.

Ehdotuksen 3 §:n toimialaa ja tehtäviä koskevaan säännöksen tulisi lisätä EVK-lakia vastaavasti myös Lupa- ja valvontaviraston tehtäviksi ympäristöä koskevan tiedon tuottaminen ja jakaminen. Esimerkiksi vesien tilan seuranta on tulevan LVV:n tehtävä ja tehtävään kuuluu olennaisena osana ympäristöä koskevan tiedon tuottaminen ja jakaminen.

Laissa elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta on asetettu EVK:lle tehtäväksi lain 2 §:ssä huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista. LVV:lle tulisi tehdä vastaava kirjaus LVV-lain 3 §:n tehtäväosioon, sillä LVV tulee tehtäviensä puitteissa laatimaan yksityisoikeudellisia sopimuksia muun muassa pohjaveden havainto-putkien osalta. Vaihtoehtoisesti tästä olisi mahdollista säädellä vesienhoitolaissa.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

4 §

Ehdotetussa sääntelyssä on jätetty viraston organisoitumiselle työjärjestyksellä suuri painoarvo. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että hyvän hallinnon ja jatkuvuuden turvaamiseksi viraston toiminnalle olisi hyvä asettaa asetustasoisesti jonkinlaisia suuntaviivoja. Esimerkiksi EVK-lain tasoinen sääntely viraston organisoinnista turvaisi osaltaan myös LVV-viraston toimintatapojen jatkuvuutta ja hyvän hallinnon toteutumista.

LVV:n toiminta on vahvasti lakimääräistä eivätkä tehtävät merkittävässä osin muutu kuin lainsäädännön myötä, minkä vuoksi myös viraston organisoitumisen rakenteessa voisi nojautua lainsäädännön asettamiin tehtäväkokonaisuuksiin ja turvata niiden toimintaa asetuksella.

Pirkanmaan ELY-keskus myös toteaa, että se pitää alueellisen osaamisen turvaamista tärkeänä myös valtakunnallisesti toimivaltaisessa virastossa. Ympäristön hyvän tilan turvaaminen sekä hyvä asiakaspalvelu ja kansalaisille sekä sidosryhmille edellyttää paikallistason osaamista esimerkiksi uuden viraston toteuttamissa ympäristövalvontatehtävissä.

Ilmatoon liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin organisaatioihin, mitä pidetään hyvänä ja tarkoituksenmukaisena tilanteessa, missä ilmasto-kysymysten painoarvo on kasvamassa ja ne ovat vahvasti poikkihallinnollisia. LVV:n osalta on tärkeää, että pieni ilmastoresurssi sijoitetaan siten, että se pystyy mahdollisimman hyvin palvelemaan koko organisaatiota ilmasto-kysymysten kytkeytyessä kaikkien osastojen tehtäviin. Tehtävän henkilö-voimavarojen varmistaminen olisi tärkeää, koska kyseessä on uusi tehtäväkokonaisuus.

LVV:n osalta ilmastotehtävän määrittelyssä tulisi tunnistaa, että ilmastokysymyksiä edistetään jo lähtökohtaisesti ilmastolain mukaisen, valtion viranomaisia koskevan edistämismallin myötä. Uuden ilmastolain velvoitteet tulisi ottaa huomioon rakennettaessa kokonaan uutta virastokokonaisuutta. Ilmastolain edistämismallin lisäksi tehtävä perustuisi ilmastolain mukaisten suunnitelmien toimeenpanoon sekä sektorilainsäädännössä kuvattuihin ilmastovaikutusten arviointin vaateisiin. Ilmastokysymysten osalta on tarpeen tehdä vahvaa yhteistyötä LVV:n ja EVK:n välillä.

Säännöskohtaisissa perusteluissa käytetään LVV:sta virheellisesti nimitystä "VALO-virasto". Tältä osin aineisto tulisi päivittää.

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

5 §

Johtamista koskevan säännöksen 5 momentin säännöskohtaisissa peruste-luissa (s. 172) on todettu, että Lupa- ja valvontaviraston johtoryhmässä tulisi pääjohtajan lisäksi olla ainakin osastopäälliköt ja toimintayksiköiden johtajat. Tähän luetteloon johtoryhmän jäsenistä olisi syytä lisätä henkilöstön edustaja.

8 §

Työjärjestystä koskevan säännöksen 2 momenttiin tulisi lisätä, että viraston työjärjestyksellä annetaan tarkemmat määräykset paitsi toimipaikoista, myös työntekopaikoista. Samasta asiasta on esitetty säädettäväksi myös 4 §:n 8 momentissa. Mikäli asiassa on perusteltua säännellä asiaa kahdella eri säännöksellä, tulisi se tehdä yhdenmukaisesti. Lisäksi asiaan liittyvää käsitteistöä tulisi yhdenmukaistaa perusteluosiossa: sivulla 174 toisessa kappaleessa on käytetty käsitettä ”työskentelypaikkakunta”. Muissa yhteyksissä on käytetty käsitteitä päätoimipaikka, toimipaikka ja työntekopaikka. Tässä yhteydessä olisi syytä käyttää samaa käsitteistöä. Lisäksi kolmannessa kappaleessa on käytetty käsitettä ”pysyvä toimipaikka”, joka tosiasiallisesti tarkoittanee samaa kuin ”toimipaikka”.

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

10 §

Ohjauksen yhteensovittamista koskevan säädöksen 2 momentissa tulisi säätää, että yhteensovittamisryhmässä on edustettuna myös Lupa- ja valvontavirasto. Tällä tavalla yhteistoimintaryhmän on mahdollista tehdä päätöksiä mahdollisimman kattavalla tilannekuvalla. Edustus olisi mahdollista järjestää esimerkiksi pääjohtajan jäsenyydellä tai läsnä- ja puheoikeudelle kokouksissa.

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

13 §:ssä säädettäisiin varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä varautumisen yhteistyöalueilla. Järjestely vastaisi pitkälle nyt vallitsevaa tilannetta ja Lupa- ja valvontaviraston tehtävät aluehallintoviraston tehtäviä. Aluehallintouudistuksen aikataulu huomioiden tämä on perusteltua, mutta alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet on otettava valmisteluun

viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden tarpeisiin esimerkiksi maakunnallisten yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon, tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen, eikä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta. Lisäksi nykyisen kaltaisen toimintamallin jatkaminen aiheuttaa päällekkäistä toimintaa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden toimijoiden, kuten maakunnallisten valmiusfoorumien välillä.

Varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämiseen liittyen on tärkeää, että yhteistyö ja vuoropuhelu Lupa- ja valvontaviraston, alueellisten varautumistoimijoiden (esim. elinvoimakeskukset, hyvinvointialueet ja muut alueilla toimivat viranomaiset) ja valtion keskushallinnon välillä on tiivistä ja toimivaltuudet ovat selkeitä kaikissa turvallisuustilanteissa. Vastaavasti on syytä huomioida, että valtion aluehallinnon uudistushanke ja siihen liittyvä tehtävänjako huomioidaan huolellisesti myös parhaillaan käynnissä olevassa valmiuslain uudistushankkeessa.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

27 §

Tietojärjestelmien- ja muiden palveluiden tuottamisesta sääntelevässä kohdassa käytetään säännöskohtaisessa perusteluosiossa virheellisesti termiä "Voima-virasto". Lisäksi kohdassa ei ole huomioitu, että myös SYKE tuottaa runsaasti ympäristöalan tietojärjestelmäpalveluita sekä tietoa.

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

30 §

Kyseisessä säännöksessä säädellään lain voimaantulosta. Vastaavasti EVK-laissa on annettu voimaantulosäännökset 26 §:ssä, jossa on todettu EVK-lain myös kumoavan lain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta (897/2009). EVK-lain voimaantulosäännöksen mukaan tehtävä, jo-ka on lainsäädännössä nyt osoitettu ELY-keskukselle, ja jota ei substanssi-lainsäädännössä nimenomaisesti siirretä kummallekaan uudelle virastolle (EVK tai LVV), siirtyy LVV:lle vain, jos se on sille osoitettu

nimenomaisesti substanssilailailla. Edelleen tehtävä siirtyy EVK:lle vain, jos kyse on EVK lain 26 §:n 3 momentin tarkoittamalla tavalla EVK:n tehtäviin liittyvästä tehtävästä. Uudistusta valmistellessa tulee siten kiinnittää erityistä huomiota substanssilainsäädäntöön tehtäviin kirjauksiin, jotta ei synny tilannetta, jossa kumottavan ELY-lain viittaus ei koske EVK:lle siirtyviä tehtäviä, mutta substanssilaisissa on epäselvä kirjaus viranomaisesta. Vaihtoehtoisesti siirtymä-säännöksiin on mahdollista tehdä kirjaus, jolla vältetään toimivaltaan liittyvät epäselvyytilanteet.

32 §:

Sopimuksia, sitoumuksia ja vireillä olevia asioita koskevista siirtymäsäännöksistä säännellään pykälässä 32. Säännöksessä on todettu, että ELY-keskuksen solmimien sopimusten ja sitoumusten sekä vireillä olevien asioiden siirtyminen on sidottu siihen, että kyseinen tehtävä siirtyy jommallekummalle virastolle. Mikäli tehtävää ei siirretä, vireillä olevat asiat eivät siirry myöskään. Pirkanmaan ELY-keskus viittaa 30 §:stä lausumaansa ja korostaa erityisen huolellisuuden vaatimusta tehtävien siirrossa. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että sopimukset ovat sovittavissa siirrettäväksi jompaankumpaan virastoon ennen virastouudistusta, mikäli tämän katsotaan selkeyttävän tilannetta.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

Osana elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ympäristöasioissa tekemää yleisen edun valvontaa tulisi alueidenkäytön lainsäädäntöön kytkeytyen tunnistaa myös rakentamisen valvontaan liittyvät nykyiset tehtävät kaavoituksen valvontatehtävien ohella. Nämä olisi tarpeen lisätä lukuun 2.1.2.2. Saman luvun sivulla 42 toiseksi viimeisen kappaleen viimeisessä virkkeessä tulisi olla mukana myös "rakentamisen valvontakysymykset".

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

Luvussa 4.1.1.1 tulisi huomioida myös rakentamislain mukaisten rakentamisen valvonnan tehtävien siirtyminen Lupa- ja valvontavirastolle. Esimerkiksi sivun 96 toisessa kappaleessa ei ole mainintaa rakentamiseen liittyvästä valvontatehtävästä.

Luvussa 4.2.1.2., jossa on käsitelty vaikutuksia julkiseen talouteen, ei ole huomioitu, että liikennetehtävien jakautumisen lisäksi myös vesienhoidon tehtävien jakautuminen kahteen organisaatioon lisää kustannuksia.

Luvussa 4.2.5.7., jossa käsitellään tiedonhallinnan muutosvaikutusten arviointia, tulisi kiinnittää lisää huomiota laitosten turvajärjestelyihin ELY-keskusten y-vastuualueiden tehtävissä. Lisäksi rikosasioihin liittyvä salassa-pito ja sen tunnistaminen olisi myös tärkeää tunnistaa. ELY-keskukset ovat merkittävässä määrin asianomistajina erilaisissa rikosasioissa ja tämä tulisi huomioida myös uuden viraston toiminnassa.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

Elinvoimakeskusten tehtävistä säädettäisiin lain 2 §:ssä. 2 §:n 1 momentin 1 kohtaan tulisi lisätä maininta yhteistyövelvoitteesta jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa, kuten ko. palvelukeskuksesta säädetyin lain 7 §:ssä on kirjattu nykyisten ELY-keskusten osalta. Jatkuvan oppimisen edistäminen alueella tukee valtakunnallisen palvelukeskuksen toimintaa ja alueellisena elinvoimatehtävänä merkityksellinen.

2 §:n 1 momentti 5 kohta: Osana hyvien väestösuhteiden edistämistä la-kiehdotuksessa nostetaan esiin elinvoimakeskuksille tuleva tehtävä alueellisten etnisten suhteiden neuvottelukuntien koordinoinnista (viitaten valtio-neuvoston asetukseen etnisten suhteiden neuvottelukunnasta). On hyvä huomioda, että nykyisin tehtävää hoidetaan seitsemässä ELY-keskuksessa, jolloin Suomessa on nykyisellään seitsemän alueellista neuvottelukuntaa. Lakiehdotuksen mukaan neuvottelukuntien määrä nousisi elinvoimakeskusten määrän mukaisesti kymmeneen. Tämä on ehdottomasti kannatettava suuntaus, mutta edellyttää myös resursointia. Jo nykyisellään seitsemän neuvottelukunnan koordinointiin on todettu olevan ELY-keskuksissa liian pienet resurssit. Etnisten suhteiden neuvottelukunta –toimintaa ohjataan ja rahoitetaan oikeusministeriöstä, mistä syystä oikeusministeriön tulisi näkyä elinvoimakeskusta ohjaavien ministeriöiden joukossa.

Lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi muun ohella alueidenkäytön edistäminen. Perusteluissa viitataan alueidenkäyttölain, 31.12.2024 saakka maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:ään, jonka mukaan elinvoimakeskus edistää kunnan

alueidenkäytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. Alueidenkäyttölakia ollaan uudistamassa parhaillaan, ja lakia koskevan hallituksen esitysluonnoksen on tarkoitus tulla lausuntokierrokselle syksyllä 2024. Aluehallinnon uudistamiseen liittyvässä lainvalmistelussa on tarpeen huomioida se, mitä mahdollisia muutoksia Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten tehtäviin esitetään alueidenkäyttölain uudistamisessa, jotta toimivaltarajat uusien virastojen välillä ovat mahdollisimman yksiselitteiset. Tällä hetkellä valvonta- ja edistämistehtäviä hoidetaan samoilla resursseilla ELY-keskuksissa. Edistämistä ei aina ole erotettavissa yksiselitteisesti valvonnasta, ja molemmat näkökulmat otetaan huomioon esimerkiksi lausuntoja annettaessa. Tehtävien jakaminen kahteen eri virastoon tuo todennäköisesti lisäkustannuksia.

2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tehtäväksi esitetään ”tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa, parantaa ympäristötietoutta sekä edistää ympäristö-hankkeiden toteuttamista”. Tähän olisi tarpeen lisätä toteuttaa ympäristö-hankkeita. Vesienhoidon ja merenhoidon edistäminen sekä luonnon moni-muotoisuuden tehtävät sisältäisivät myös hanketoimintaa (esim. HELMI-ohjelma ja Life-hankkeet), joissa virasto itse toteuttaisi hoitotoimenpiteitä. Näin ollen tehtävän näkyminen myös lakitasolla selkeyttäisi tehtävää.

2 § 1 tai 2 momenteissa ei ole erikseen viitattu elinvoimakeskusten varautumistehtäviin, sillä viranomaisten varautumisvelvollisuus todetaan jo valmiuslain 12 §:ssä. Ohjaavien tahojen tulee aidosti ohjata tulevien elinvoima-keskusten varautumista yhtenäisellä tavalla, jotta turvataan riittävät resurssit ja tehdään tarvittavat toimenpiteet. Asia tulee linjata valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Lakiesityksen 2 §:stä johtuvat elinvoimakeskusten tehtävät ja tehtäväryhmät muodostavat elinvoimakeskusten organisaation perusratkaisun, jossa osastot olisivat elinkeinot ja osaaminen, liikenne sekä maaseutupalvelut ja ympäristötehtävät. Osastoilla käsiteltävät asiat muodostavat pykälässä 2 yleis-luonteisesti lueteltujen tehtävien mukaan. Osastoista säädettäisiin myös tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Huolena on, että joistakin osastoista saattaa muodostua toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen näkökulmasta eri elinvoimakeskuksissa hyvin pieniä tai muutoin osastot voivat esim. valtakunnallisesti tai alueellisesti keskitettyjen tehtävien myötä muodostua kovin eri kokoisiksi. Lakiesityksen ja asetusesityksen mukaan elinvoimakeskuksen osastojen kokoa on mahdollista järjestellä keskuksen työjärjestyksessä tarkoituksenmukaisella tavalla poikkeamatta perusratkaisusta. Esi-merkiksi osastojen henkilömääriä voidaan tasapainottaa sijoittamalla yhteisiä keskuksen toimintoja tai palveluita hoitavia yksiköjä tietyn osaston yhteyteen. Tästä seuraisi kuitenkin se, että nämä yhteisiä toimintoja tai palveluita hoitavat yksiköt eivät olisi suoraan ylijohdajan alaisuudessa, mikä ei olisi tehtävän luonne huomioiden tarkoituksenmukaisinta.

3 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että elinvoimakeskuksen tiettyjen valvontatehtävien hoitaminen on järjestettävä siten, että asioiden käsittelyn puolueettomuus varmistetaan. Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa laissa vastaavissa yhteyksissä eli 4 §:n 3 ja 4 momentissa on käytetty käsitteitä riippumattomuus ja puolueettomuus. Yhdenmukaisuuden vuoksi myös elinvoimakeskusta koskevassa laissa tulisi mainita puolueettomuuden lisäksi riippumattomuus, vaikka käsitteet ovat lähes synonyymeja.

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

7§

Elinvoimakeskuksen toimialaohjausta suunniteltaessa tulisi entistä vahvemmin tehdä yhteensovitusta yleishallinnollisen ja substanssiohjaavan ministeriöiden välillä, kuten myös ELY-keskusten virastokokonaisuuden arvioinnissa (työ- ja elinkeinoministeriö 1/2024) on todettu. Esimerkiksi nykyinen menettely, jossa maaseutupalvelujen osalta tuotetaan tietoa sekä maa- ja metsätalousministeriön että työ- ja elinkeinoministeriön toimialasopimusasiakirjoihin, on raskas ja päällekkäinen. Tulosohjauksen tulisi kehittyä suuntaan, jossa asetetuilla tavoitteilla olisi selkeä kytkös toimeenpanon tulosten saavuttamiseen.

8 §

8 §:n 2 momentissa tulisi säätää, että yhteensovittamisryhmässä on edustettuna myös elinvoimakeskukset. Tämä on välttämätöntä, jotta yhteistoiminta-ryhmä voi tehdä päätöksiä mahdollisimman hyvän tilannekuvan pohjalta. Vastaava edustus on tällä hetkellä myös ELY-keskusten johtoryhmässä. Käytännössä elinvoimakeskusten edustaja yhteensovittamisryhmässä voisi olla esimerkiksi elinvoimakeskusten ylijohtajien kulloinenkin puheenjohtaja, mutta asiasta säätäminen tällä tarkkuudella ei ole tarpeen. Tämä lisäys perusteluineen tulisi kirjata myös 8 §:n 2 momentin yksityiskohtaisiin peruste-luihin, jotka ovat sivun 212 kuudennessa kappaleessa.

9 §

9 §:n (Elinvoimakeskusten johtaminen) momentin 4 yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 214 on todettu, että elinvoimakeskusten johtoryhmän jäsenenä tulisi ylijohtajan lisäksi olla ainakin osastopäälliköt. Tähän luetteloon johtoryhmän jäsenistä olisi syytä lisätä henkilöstön edustaja.

11 §

11 §:n (Elinvoimakeskusten toimivalta) säädettäisiin, että mahdollinen osaston työjärjestys käsitellään elinvoimakeskuksen johtoryhmässä. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi lisäksi syytä todeta, että osaston työjärjestys ei saa olla ristiriidassa elinvoimakeskuksen työjärjestyksen kanssa.

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttine näistä pykälästä

13 §

Kehittämisen- ja hallintokeskukselle lakiluonnoksessa (13 §) ja asetusluonnoksessa (20 §) esitetty esittelytoimivalta elinvoimakeskusten hallintoasioissa on ongelmallinen elinvoimakeskuksen kaltaiselle itsenäiselle päällikkövirastolle. Tulos- ja talousvastuussa toimivien elinvoimakeskusten on tärkeä päättää keskeisistä resurssihallinnon asioista itsenäisesti esittelytoimivallan sisältäen. Pirkanmaan ELY-keskus ehdottaakin, että kehittäminen- ja hallinto-keskus valmistele esitetyt hallinnolliset asiat, mutta esittely ja ratkaisut tehdään elinvoimakeskusten virkamiesten toimesta. Tämä toimintatapa edellyttää henkilösiirtoja KEHA:sta elinvoimakeskusten palvelukseen.

16 §

16 §:n 2 momentin perusteluihin tulisi lisätä, että kehittäminen- ja hallintokeskuksen johtoryhmän kokoonpanoon kuuluu kehittäminen- ja hallintokeskuksen johtajan lisäksi ainakin elinvoimakeskusten yhteisesti nimeämä edustaja. Yksityiskohtaisiin perusteluihin tulisi näiltä osin kirjata, että elinvoimakeskusten ja kehittäminen- ja hallintokeskuksen toimintaprosessit ovat monilta osin yhteisiä, joten elinvoimakeskusten edustajan on oltava tiiviisti mukana laaja-kantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita käsiteltäessä. Näillä asioilla on yksityiskohtaisten perustelujenkin mukaan vaikutuksia elinvoimakeskuksiin sekä näiden asiakkaisiin ja sidosryhmiin.

19 §

19 §:n (Kehittäminen- ja hallintokeskuksen virkojen täyttäminen) kohdan perusteluissa sivun 218 ensimmäisessä kappaleessa tulisi muita johtajia koskevien vastaavien kohtien tapaan olla maininta, että johtaja nimitettäisiin valtion virkamieslain 9 a §:n 1 momentin perusteella enintään viiden vuoden määräajaksi, jollei erityisestä syystä ole perustetta nimittää tätä lyhyemmäksi ajaksi.

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittäminen- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttine näistä pykälästä

21 §

21 §:ssä säädettäisiin elinvoimakeskusten yhteistyöstä eri toimijoiden kanssa. Pykälässä on lueteltu tahot, joiden kanssa elinvoimakeskuksen tulee tehdä toimialueellaan yhteistyötä. Tämän lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus esittää, että elinvoimakeskuksia olisi syytä velvoittaa myös valtakunnalliseen keskinäiseen yhteistyöhön. Tämän lisäksi on tärkeää korostaa myös elinvoimakeskusten yhteistyötä lupa- ja valvontaviraston kanssa.

22 §

22 §:ssä säädettäisiin kielivähemmistöjen palveluyksiköstä. Huomioiden elinvoimakeskuksissa hoidettavien tehtävien moninaisuus ja ELY-keskuksissa toimiviksi osoittautuneet tavat palvella myös kielivähemmistöjä, erillisten palveluyksiköiden perustaminen on elinvoimakeskusten useimpien tehtävien osalta tarpeellista ja epätarkoituksenmukaista. Mikäli kielivähemmistöjen palveluyksiköstä kuitenkin säädetään, se ei tule olla velvoittavassa muodossa vaan enintään lakiluonnoksessa esitetyssä muodossa eli ”voi olla”.

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttine näistä pykälistä

Lain voimaantulosta säädellään 26 §:ssä, jossa on todettu EVK-lain myös kumoavan lain elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä

elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta (897/2009). EVK-lain voimaantulosäännöksen mukaan tehtävä, joka on lain-säädännössä nyt osoitettu ELY-keskukselle, ja jota ei substanssilainsäädännössä nimenomaisesti siirretä kummallekaan uudelle virastolle (EVK tai LVV), siirtyy LVV:lle vain, jos se on sille osoitettu nimenomaisesti substanssilaililla. Edelleen tehtävä siirtyy EVK:lle vain, jos kyse on EVK lain 26 §:n 3 momentin tarkoittamalla tavalla EVK:n tehtäviin liittyvästä tehtävästä. Uudistusta valmistellessa tulee siten kiinnittää erityistä huomiota substanssilainsäädäntöön tehtäviin kirjauksiin, jotta ei synny tilannetta, jossa kumottavan ELY-lain viittaus ei koske EVK:lle siirtyviä tehtäviä, mutta substanssilaisissa on epäselvä kirjaus viranomaisesta. Vaihtoehtoisesti siirtymäsäännöksiin on mahdollista tehdä kirjaus, jolla vältetään toimivaltaan liittyvät epäselvyytilanteet.

Yleisemmällä tasolla elinvoimakeskusten tehtävien säätämiseen liittyen Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että valtion aluehallintoa muutettaessa tulee varmistaa, että substanssi- ja muissa muuttuvia organisaatioita ja niiden tehtäviä ohjaavissa lakimuutoksissa sekä elinvoimakeskuksilla että lupa- ja valvontavirastolla säilyy mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua toimialaansa liittyvien asioiden valmisteluun ja muutoksenhakuun. Mahdolliset päällekkäisyydet elinvoimakeskusten ja lupa- ja valvontaviraston toimivallassa tulee tunnistaa ja poistaa. Tiedonsaantioikeudet eri alueellisten viranomaisten, mukaan lukien kunnat, välillä tulee varmistaa kaikissa muuttuvissa säädöksissä.

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

Luvussa 2.2.1 on kuvattu hallinnon rakenteissa toteutunutta kehitystä. Yhtenä toimivallan määrittäjänä on kuvattu tehtävien säätäminen valtakunnallisesti hoidettaviksi vain yhdelle virastolle. Kaikki keskittämiset eivät kuitenkaan ole valtakunnallisia. Siten kuvaukseen tulisi tähänkin yhteyteen lisätä yhdeksi toimivallan määrittäjäksi tehtävien säätäminen yhtä virastoa laajemmalle, mutta kuitenkin pienemmälle kuin valtakunnalliselle alueelle.

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

Luvussa 4.1.1.1 Lupa- ja valvontavirasto ja siihen koottavat sivulla 96 todetaan, että ”Tehtävän (varautumisen alueellinen yhteistyö) hoitaminen maan-tieteellisellä varautumisen yhteistyöalueella varmistaisi valtakunnallisen viraston alueellisen läsnäolon ja yhteistoiminnan toteutumisen alueellisten viranomaisten ja toimijoiden kanssa.” Tehtävien järjestäminen pelkästään varautumisen yhteistyöalueilla ei kuitenkaan varmista riittävää alueellista läsnä-oloa maakuntatasolla, joka on monien toimijoiden toiminta-alue edellyttäen korvaavia ja täydentäviä varautumisjärjestelyjä, kuten maakunnallisia valmiusfoorumeita. Kuten Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain 13 §:n kommentoinnin yhteydessä on todettu, alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet on otettava valmisteluun viivytyksettä, koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden tarpeisiin esimerkiksi maakunnallisten yhteistyörakenteiden ylläpidon ja läsnäolon; tilannekuvan tuottamisen, ylläpidon ja toimittamisen, eikä elinkeinoelämän näkemysten huomioimisen osalta. Lisäksi nykyisen kaltaisen toimintamallin jatkaminen aiheuttaa päällekkäistä toimintaa Lupa- ja valvontaviraston ja muiden toimijoiden, kuten maakunnallisten valmiusfoorumien välillä. Alueellisilla sidosryhmillä on nykyisessä turvallisuustilanteessa paljon odotuksia sille, että valtion aluehallinto on mukana alueellisessa varautumistoiminnassa mahdollisimman lähellä ao. aluetta mahdollisimman mutkattoman ja tarvittaessa nopeankin yhteistoiminnan mahdollistamiseksi. Nyt esitetty toimintamalli on päinvastainen näihin odotuksiin nähden siitäkin huolimatta, että tässä on kyse yhteistyön järjestämisestä, ei niinkään operatiivisista valmiustehtävistä.

Luvun 4.1.1.2 Elinvoimakeskukset ja niille koottavat tehtävät sivun 99 neljännessä kappaleessa todetaan, että ”Valtakunnalliselle virastolle ei esitetä laadittavaksi strategiaa.” Tämä jää asiayhteydestä irralliseksi, eikä siitä yksiselitteisesti ilmene, tarkoitetaanko tässä Lupa- ja valvontavirastoa vai jota-kin muuta valtakunnallista virastoa.

Luvun 4.2.1.2 Vaikutukset julkiseen talouteen sivun 101 neljännessä kappaleessa todetaan, että ”Eräiden liikennetehtävien jakautuminen nykyisen yhdeksän ELY-keskuksen sijasta kymmeneen elinvoimakeskukseen aiheuttaa nykytilanteeseen nähden kustannuksia, joiden arvioidaan olevan suuruudeltaan joidenkin henkilötyövuosien laajuisia ja suhteessa virastouudistuksen kokonaisuuteen vähäisiä.” Ilmaisu on virheellinen. Kustannusten ei voi katsoa olevan vähäisiä tilanteessa, jossa elinvoimakeskukset muiden valtion vi-rastojen tapaan toteuttavat hallitusohjelman tuottavuusohjelman ja hallituksen kehysriihen 16.4.2023 päätösten mukaisia toimintamenojen sopeuttamistoimia. Erityisen ongelmallisena pidämme nykyisen liikennevastuualueen jakamista pohjalaismaakunnissa kahteen eri elinvoimakeskukseen. Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten osalta liikennetehtävien pilkkominen tuottaa merkittäviä haasteita myös ohjaukselle ja johtamiselle. Liikennetehtävien jakaantuminen heikentää merkittävästi molempien elinvoimakeskusten toimintaa, ellei molempiin tehdä merkittäviä lisärekrytointeja. Lisäksi vähäistä suurempia kustannuksia syntyy siitä, että Hämeen ELY-keskuksesta Kanta-Hämeen maakunta ja Päijät-Hämeen maakunta tulevat kuulumaan eri elinvoimakeskuksiin.

Lisäksi se, että Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntien alue yhdistettäisiin [Pirkanmaan] elinvoimakeskuksen toimialueeksi, tarkoittaa, että nykyisen Hämeen ELY-keskuksen toimialue ja resurssit jakautuisivat tulevaisuudessa kahteen elinvoimakeskukseen. Pirkanmaan näkökulmasta on olen-naisen tärkeää, että Hämeen ELY-keskuksen nykyiset resurssit jakautuvat tasapuolisesti tuleviin elinvoimakeskuksiin kaikkien tehtäväryhmien osalta.

Luvussa 4.2.3 Vaikutukset yrityksiin, tulisi Lupa- ja valvontaviraston kohdalla mainita, että ympäristötehtävien siirtyminen lähes kokonaisuudessaan eri viranomaiselle erilleen elinkeinojen edistämistehtäviä hoitavasta virastosta, voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviran-omaisessa.

Luvun 4.2.5.2 Elinvoimakeskuksiin siirtyvät tehtävät ja vaikutukset organisaation sivun 117 ensimmäisessä kappaleessa todetaan että ”Haasteen merkityksellisyyden arvioinnissa on kuitenkin kiinnitettävä huomiota siihen, että kymmeneen elinvoimakeskukseen yhdistetään 15 nykyistä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta, jolloin yksittäisiä elinvoimakeskuksiin kootta-via tehtäviä hoitava henkilöstömäärä tulisi nousemaan olennaisesti nykyisestään.” Tämä ei pidä kaikilta osin paikkaansa, sillä monilla alueilla (Etelä-Pohjanmaa, Kaakkois-Suomi, Keski-Suomi, Lappi) henkilömäärä tulee pienemään nykytilanteeseen verrattuna ja yhdellä alueella (Pohjanmaa) olemaan jo lähtökohtaisesti pieni.

Luku 4.2.5.4 Muihin organisaatioihin siirtyvät tehtävät: liikenne- ja viestintävirastoon siirtyvät tehtävät: tiettyjen nykyisessä valmiuslaissa ELY-keskuksille osoitettujen varautumistehtävien (erityisesti liikennepolttonesteiden säännöstelytehtävät ja kuljetusten ohjaukseen liittyvät tehtävät) siirtämistä ELY-keskuksista/elinvoimakeskuksilta Liikenne- ja viestintävirastolle tulisi pohtia, koska todellisuudessa näissä tehtävissä tarvittavat resurssit ja osaaminen siirtyvät aluehallinnon uudistuksen yhteydessä Liikenne- ja viestintävirastoon. Tämä asia tulee ottaa huomioon valmiuslain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Luvussa 4.2.7 Aluekehitysvaikutukset toisessa kappaleessa sivulla 151 on kuvattu hyvin elinvoimakeskusten perustamisen aluekehitysvaikutuksia. Kohdasta ”Uusien elinvoimakeskusten aiempia ELY-keskuksia laajemmissa toimialueissa on olemassa riski paikallis- ja/tai aluetuntemuksen ja -päättöksenteon heikkenemiselle, jos toimipaikkojen määrää myöhemmin supistettaisiin.” Tämä riski on olemassa, vaikka toimipaikkaverkkoa ei supistettaisikaan. Toisaalta toimipaikkaverkon supistamista ei hallituksen esityksessä tulisi ennakoita. Näistä syistä sivulause ”jos toimipaikkojen määrää myöhemmin supistettaisiin” tulisi poistaa.

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

Elinvoimakeskusten toimialueen muodostuessa useammasta maakunnasta, tulisi elinvoimakeskuksen nimen kuvata mahdollisimman hyvin ja tasapuolisesti koko toimialuetta, eikä nimen alkuosa saisi olla vain yhden maakunnan nimi.

Asetuksen 1 §:ssä esitetään [Pirkanmaan] elinvoimakeskuksen toimialueeksi Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen maakuntien aluetta. Tämä tarkoittaa, että nykyisen Hämeen ELY-keskuksen toimialue ja resurssit jakautuisivat tulevaisuudessa kahteen elinvoimakeskukseen. Pirkanmaan näkökulmasta on olennaisen tärkeää, että Hämeen ELY-keskuksen nykyiset resurssit jakautuvat tasapuolisesti tuleviin elinvoimakeskuksiin kaikkien tehtäväryhmien osalta.

Maaseutupalvelujen näkökulmasta asetuksen 1 §:ssä esitetty [Pirkanmaan] elinvoimakeskuksen toimialue tarkoittaa, että koska käynnissä oleva CAP-suunnitelma säilyy nykyisellään ja toimeenpanoon ei tule muutoksia ennen seuraavaa rahoituskautta, [Pirkanmaan] elinvoimakeskuksessa toimittaisiin kahden maaseudun kehittämissuunnitelman perusteella (Pirkanmaa ja Kanta-Häme). Uutta rahoituskautta valmisteltaessa tulee varmistaa, että kahden maakunnan maakuntaohjelmat ja maaseutualueiden erityispiirteet tulevat huomioiduksi ja yhteensovitetuksi.

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin elinvoimakeskuksen organisaatiosta siten, että elinvoimakeskuksissa on niiden tehtävistä ja koosta riippuen vähintään kolme osastoa, joista ensimmäinen hoitaa elinkeinojen ja osaamisen, toinen liikenteen ja kolmas maaseutupalvelujen tehtäviä sekä ympäristötehtäviä. Osastojen tehtävien sääntely asetustasolla haastaa alueellisiin erityiskysymyksiin vastaamisen ja saattaa samalla heikentää elinvoimakeskuksen sisäistä poikkihallinnollisuutta. Pirkanmaan ELY-keskuksessa pidetään tärkeänä, että ohjaavien tahojen yhteistyöllä tuetaan poikkihallinnollisia toimintatapoja myös elinvoimakeskuksissa.

Elinvoimakeskusten maaseutupalvelujen ja ympäristötehtävien yhdistäminen antaa mahdollisuuden vastata paremmin CAP-suunnitelman ympäristö-tavoitteisiin. Synergia antaa mahdollisuuden asiantuntijuuden kehittämiseen ja resurssien tehokkaampaan käyttöön.

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykälästä

Yleistä keskitettävistä tehtävistä

Valtioneuvoston asetuksen 3-13 §:ssä säädettävät lukuisat ja erilaiset toimi-alueet eräissä tehtävissä ja tehtävien keskittämiset aiheuttavat sen, että elinvoimakeskuksista tai ainakaan osasta niistä ei muodostu hallitusohjelman tarkoittamia vahvoja elinvoimakeskuksia. Keskittämiset tekevät aluehallinnon rakenteesta ja palveluista asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidos-ryhmille vaikeasti hahmotettavan. Lisäksi monimutkaiseksi muodostuva rakenne vaikeuttaa elinvoimakeskusten tehokasta ja vaikuttavaa johtamista.

Mikäli keskittämiset arvioidaan elinvoimakeskuksista annettavan lain 4 §:n 2 momentin mukaisiksi, tulisi ainakin toisiinsa tiiviisti liittyvien ja toisiaan tukevien tehtävien keskittämiset tehdä samoille toimialueille. Tällaisia tehtäviä ovat mm. vesitaloustehtävät, vesienhoidon toimeenpanon edistämistehtävät ja kalatalouteen liittyvät tehtävät.

Pirkanmaan ELY-keskus näkee haasteita erityisesti ympäristötehtävien vahvassa keskittämisessä eri elinvoimakeskuksiin. Ympäristötehtävien keskittämiskäsitteet eivät tue hallitusohjelman tavoitetta perustaa monialaiset vahvat elinvoimakeskukset. Osassa tehtäviä toimivalta siirtyy alueilta kokonaan valtakunnallisesti keskitetyksi ja osassa henkilövoimavarat jäävät niin ohuiksi ja haavoittuvaisiksi, että palveluita ei voida luotettavasti turvata. Jo nyt tunnistetut tehtävien hajauttamisesta johtuvat ohuet henkilövoimavarat tulevat jatkossa asettamaan paineita kustannusten kasvulle. Lisäksi keskitettyjen tehtävien pirstaleinen rakenne on vaikeasti ymmärrettävä asiakkaille ja sidosryhmille. Se haastaa myös viranomaisen toimivaltarajoja toimittaessa alueilla. Toimivaltarajojen lisäksi on otettava huomioon, että direktio-oikeus asiantuntijoiden suuntaan on aina vain sillä organisaatiolla, johon asiantuntijat on sijoitettu, vaikka he toimisivat työssään eri puolilla maata.

Tulevan EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpanoa tukisi rakenne, jossa vähintään vesi- ja luontotehtävät olisi sijoitettu samaan organisaatioon. Lisäksi mahdollisten luontovahinkojen yhteydessä toimeenpantavat operatiiviset korjaavat tai ennallistavat toimet olisi helpommin organisoitavissa, jos vesi- ja luontoasiantuntemus olisi saatavissa jokaiselta alueelta tai edes samasta organisaatiosta.

Ympäristötehtävien pirstaleinen keskittäminen ei tue ympäristönäkökulmien edistämistä alueellisissa ohjelmissa ja strategioissa (esim. alueellinen metsäohjelma, maaseutuohjelma, alueelliset ilmasto- ja energiastategiat). Keskittämisten myötä asiantuntemus ilmastonmuutoksesta, vesienhoidosta sekä luonnon monimuotoisuudesta tulee esitettyssä mallissa hankittavaksi monesta eri elinvoimakeskuksesta, joten malli ei johda kustannustehokkaisiin toimintatapoihin.

4 §

Asetuksen 4 § 2 momenttia ja 10 § 1 momenttia (Kasvihuonetuotannon tuki ja puutarhatuen varastointituki) tulisi täydentää sanoilla lukuun ottamatta valvontatehtäviä, jotka tehdään elinvoimakeskuksittain. Nykyisin alueelliset ELY-keskukset hoitavat kyseisten tukimuotojen valvontatehtäviä, vaikka tukihakemuskäsittely on jo keskitetty kahteen ELY-keskukseen.

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että vesitehtävien (vesien ja merenhoidon toimeenpano ja tukiviranomaisen ja vesitalousviranomaisen) hoitaminen keskitettyinä on nykyisessä ja erityisesti tulevassa voimavaratilanteessa välttämätöntä tehtävien onnistuneen hoidon kannalta. Ilman keskittämisiä henkilöriskit muodostuvat liian suuriksi erityisesti, koska osa tehtävistä on yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan sisältyviä tehtäviä.

Asetuksen 4 §:ssä Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle osoitettaisiin ”vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetussa laissa (1299/2004) tarkoitetut merenhoidon toimeenpanon edistämistehtävät”. Vesienhoidon ja merenhoidon edistäminen kytkeytyvät hyvin vahvasti toisiinsa. Merenhoidon tehtävien keskittäminen eri tavalla kuin vesienhoidon edistämistehtävien keskittäminen, johtaisi siihen, että nykyisten rannikkoalueiden tulisi osoittaa vesien ja merenhoidon tehtäviä hoitavaa henkilöstöä kolmeen eri virastoon. Ottaen huomioon tehtäviä hoitavan henkilöstön vähäisyyden, on todennäköistä, että ratkaisu heikentäisi tehtävän hoitamista ja heikentäisi tehtävien synergioita. Tukiviranomaisen tehtäviä voitaisiin keskittää yhteen elinvoimakeskukseen.

5 §

Asetuksen 5 §:ssä säädettäisiin [Pirkanmaan] elinvoimakeskuksen toimialueesta eräissä tehtävissä.

Pykälän kohdassa 2b (eräät liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain mukaiset lupatehtävät) tulisi selkeyden ja ymmärrettävyyden vuoksi pitäytyä samassa muotoilussa kuin nykyisessäkin ELY-asetuksessa. Tehtävien (substanssin) sisältöön ei ole tulossa muutoksia.

Pykälän 8. momentin tehtäväkokonaisuuteen tulisi öljylämmityksestä luopumisen oheen lisätä maininta asuinrakennusten maakaasulämmityksestä luopumiseen liittyvistä valtionapuviranomaisen tehtävistä. Tätä tehtävää hoidetaan Pirkanmaan ELY-keskuksessa nykyisin valtakunnallisesti keskitetysti.

Pykälän 9. momentissa esitetään, että [Pirkanmaan] elinvoimakeskukseen keskitettäisiin kaikkien elinvoimakeskusten ilmastolain (423/2022) 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanoa koskevat tehtävät, lukuun ottamatta maatalouden toimia, sekä toimeenpanoon liittyvät alueelliset koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät sekä kiertotalouden edistämistä, koordinointia ja rahoitusmahdollisuuksien neuvontaa koskevat tehtävät. Kyseessä on uusi tehtäväkokonaisuus ja uusi ehdotus valtakunnallisesti keskitettävästä tehtävästä. Sekä ilmasto- että kiertotalous-tehtävät kytkeytyvät tiiviisti useisiin elinvoimakeskusten tehtäviin, joten olisi keskeistä tunnistaa, mikä osa edistämistyöstä on keskitettyä tehtävää ja mikä osa alueellista tekemistä. Pirkanmaan ELY-keskus toteaaakin, että tätä tehtäväkokonaisuutta tulisi tarkentaa asetuksessa ja määrittää samoin asetuksessa selkeästi ne tehtävät, jotka tästä kokonaisuudesta kuuluvat valta-kunnallisesti keskitettynä tehtävänä hoidettaviksi ja joista siten siirtyisi toimivalta koko maan osalta [Pirkanmaan] elinvoimakeskukselle. Vastaavasti on tärkeää, että tälle uudelle tehtäväkokonaisuudelle varmistetaan riittävät resurssit (taloudelliset ja henkilövoimavarat) niin valmistelu- kuin toimeenpanovaiheessakin. Tehtävän menestyksellisen hoitamisen kannalta on tarpeellista, että yhteistyö ilmasto- ja kiertotalouskysymyksissä on tiivistä sekä yksittäisten elinvoimakeskusten kuin elinvoimakeskusten ja lupa- ja valvontavirastonkin välillä.

Ilmatoon liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin organisaatioihin, mitä pidetään hyvänä ja tarkoituksenmukaisena tilanteessa, missä ilmasto-kysymysten painoarvo on kasvamassa ja ne ovat vahvasti poikkihallinnollisia. EVK:n ilmastotehtävien (YM) osalta toivotaan, että nykyinen monipaikkainen, toimivaksi todettu toimintatapa voisi jatkua. Pirkanmaan ELY-keskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että ilmastotyötä tehdään yhdessä alueellisten sidosryhmien kanssa. Alueiden ilmastotyön rahoituspuolelta tulee elinvoimakeskuksille turvata kaikki mahdollisuudet edistää ilmastotoimia oman alueensa lähtökohdista. Ilmasto- ja kiertotaloustehtävät ovat poikkihallinnollisia ja esitetty toimivallan rajaaminen vain yhteen elin-voimakeskukseen on käytännön kysymyksissä ongelmallista.

Pykälän 10. momentissa todetaan, että [Pirkanmaan] elinvoimakeskus hoidaisi 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi [Keski-Suomen], [Etelä-Pohjanmaan] ja [Pohjanmaan] elinvoimakeskusten toimialueilla valtionavustuslaissa tarkoitetut valtionapuviranomaisten tehtävät, kun avustusta myönnetään valtion talousarviossa erikseen osoitetuista määrärahoista rakennuksen hoitoa ja kunnossapitoa varten rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 16 §:n nojalla. Rakennusperinnön hoitoavustukset on ajateltu keskitettävän kolmeen alueelliseen elinvoimakeskukseen, joista yksi olisi Pirkanmaan elinvoimakeskus. Nykyiset voimavarat ovat ELY-keskuksissa hoito-avustusten jakamisessa niukat ja avustuksiin osallistuvat henkilöt tekevät laajalaisesti kulttuuriympäristövastaavien tehtäviä ja alueidenkäytön ylitarkastajan tehtäviä. Riskinä moneen eri virastoon jaettaessa vähäisiä resursseja nähdään niukoista resursseista johtuva tehtävähoidon haavoittuvuus. Tehtävä edellyttää vaativaa osaamista sekä koulutusta ja kokemusta kulttuuriympäristön arvoista, korjausrakentamisesta ja kustannustietoisuutta. Pirkanmaan ELY-keskus esittää, että rakennusperinnön hoitoavustukset keskitettäisiin valtakunnallisesti yhteen elinvoimakeskukseen. Näin voitaisiin estää tehtävähoidon haavoittuvuus ja pystytään paremmin varmistamaan vaativa osaaminen ja resurssitehokkuus tehtävässä.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttine

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Pirkanmaan ELY-keskus tuo vielä esille, että nykyisin ELY-keskuksissa toimivan ympäristöasioiden asiakaspalvelun tulisi voida myös aluehallintouudistuksen toteuttamisen jälkeen sopia myös jonkin muun viraston - esimerkiksi EVK:n - kanssa palveluiden tarjoamisesta. Tällä hetkellä ympäristöasioiden asiakaspalvelu palvelee myös aluehallintovirastoja. Ympäristöasioiden asiakaspalvelun tehtäviä ei ole tällä hetkellä mainittu säädösuudistuksen aineistossa lainkaan. Tällä hetkellä asiasta säännellään ns. ELY-asetuksen 5.1 §:n 8 kohdassa.

EVK-lakia koskevan ehdotuksen 2 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan elinvoimakeskusten tehtävänä olisi muun ohella alueidenkäytön edistäminen. Perusteluissa viitataan alueidenkäyttölain, 31.12.2024 saakka maankäyttö- ja rakennuslain, 18 §:ään, jonka mukaan elinvoimakeskus edistää kunnan alueidenkäytön suunnittelun ja rakennustoimen järjestämistä. Alueidenkäyttölakia ollaan uudistamassa parhaillaan, ja lakia koskevan hallituksen esitysluonnoksen on tarkoitus tulla lausuntokierrokselle syksyllä 2024. Aluehallinnon uudistamiseen liittyvässä lainvalmistelussa on tarpeen huomioida se, mitä mahdollisia muutoksia Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten tehtäviin esitetään alueidenkäyttölain uudistamisessa, jotta toimivaltarajat uusien virastojen välillä ovat mahdollisimman yksiselitteiset. Tällä hetkellä valvonta- ja edistämistehtäviä hoidetaan samoilla resursseilla ELY-keskuksissa. Edistämistä ei aina ole erotettavissa yksiselitteisesti valvonnasta, ja

molemmat näkökulmat otetaan huomioon esimerkiksi lausuntoja annettaessa. Tehtävien jakaminen kahteen eri virastoon tuo todennäköisesti lisäkustannuksia.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus muistuttaa, että lainsäädännön valmistelun edetessä ja erityisesti virastojen varsinaisen toiminnan valmistelun edetessä on syytä huomioida ympäristöhallinnon paikkatietopalvelujen ja tietojärjestelmien sekä näiden omistajuuden jatkuvuuden turvaaminen sekä Lupa- ja valvontavirastossa että elinvoimakeskuksissa.

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Vesilaki

Vesilain 3 luvun 21 §:n mukaan LVV voi omasta aloitteestaan tai hakemuksesta tarkistaa lupamääräyksiä ja antaa uusia määräyksiä. Kuitenkin hakemuksen tästä voi tehdä myös vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus. Esitetty sanamuoto laajentaa 1 momentin 1-3 kohdan osalta vesitalousviranomaisen tehtäväkenttää nykyisestä, sillä tällä hetkellä laissa puhutaan valvontaviranomaisesta. Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkistamaan, onko kyseessä tarkoituksella tehty muutos viranomaisten toimivaltaan.

Vastaavasti 4 luvun 11 §, jossa säädetään vedenottamon suoja-alueesta, säätää, että vaatimuksen tai hakemuksen suoja-alueen määrittämisestä voi tehdä muun muassa vesitaloustehtäviä hoitava elinvoimakeskus. Tämäkin esitys laajentaa viranomaisen toimivaltaa nykyisestä ja Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkastamaan säännöksen tarkoituksenmukaisuuden.

Vesilain 5 luvun 22 §:n 2 momentin sanallista muotoilua tulisi tarkistaa epä-selvyyksien välttämiseksi. Säännöksestä vaikuttaisi puuttuvan tai-sana ja säännöksen tulisi todennäköisesti olla seuraavassa muodossa ”Ojitusyhteisö voidaan perustaa 1 momentissa säädetyin edellytyksin myös Lupa- ja valvontaviraston omasta aloitteesta tai vesitaloustehtäviä hoitavan elinvoimakeskuksen tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimuksesta -.” Vastaavasti sana vaikuttaisi puuttuvan vesilain 5 luvun 24 §:n 1 momentin muutosehdotuksesta. Säännös myös laajentaa edellä kuvattua vastaavasti elinvoimakeskuksen roolia ja kyseessä olisi uusi valvonnallinen rooli.

Esitetyn sanamuodon seurauksena asiassa olisi kolme eri viranomaista valvovassa roolissa.

12 luvun 8 §:ssä on ilmeisesti kieliopillista toistoa, sillä sama virke koskien LVV:n tehtävästä merkitä yhteisön tiedot vesiyhteisörekisteriin on esitetty säännöksessä toisteisesti. Säännöksen kirjoitusasu tulisi selkeyttää.

12 luvun 10 § säädöksellä on eri tahoille annettu oikeus saada maksutta tarpeellisia tietoja vesiyhteisörekisteristä. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan sama oikeus tietojen saantiin tulisi olla myös vesienhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisena toimivalla EVK:lla.

Vesilain 14 luvun 3 §:ssä säädetään viranomaisten tiedonsaanti ja tarkastusoikeuksista. Säädöksen yhteydessä olisi suotava tarkastella, tarvitseeko EVK vesienhoitoa tekevänä viranomaisena joitakin tässä säädöksessä mainittuja oikeuksia itselleen.

14 luvun 9 §:ssä omistajattomia rakennelmia koskien asiaa hoitavina viran-omaisina on sekä LVV että EVK. Edelleen saman luvun 10 §:ssä EVK:lle ei ole annettu oikeuksia välittömiin toimiin. Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkistamaan, että viranomaisten oikeudet olisivat johdonmukaiset ja yhtenevät säännöksessä epäselvien tilanteiden välttämiseksi.

14 luvun 14 § 1 momentin 4 kohdan mukaan EVK:lle on annettu vireillepano-oikeus säännöksen mukaisesti asioihin. Kyseinen tehtävä on jälleen uusi vesitalousviranomaiselle ja Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkistamaan, onko toimivallan laajennus tarkoituksellinen.

Myös 15 luvun 2 § koskien muutoksenhakua sisältää EVK:lle toimivaltaa laajentavan oikeuden hakea muutosta päätökseen. Kuitenkin saman luvun 4 §:ssä EVK:lle ei ole annettu oikeutta antaa lausuntoa valituksesta, vaikka viranomaisella onkin valitusoikeus. Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkastamaan, vastaako nyt esitetty sääntely viranomaisen tehtäviä ja niiden tarkoituksenmukaista toteuttamista.

18 luvun 3 §:ssä säädetään viranomaisen oikeudesta saada tietoja maksutta. Tämä oikeus tulisi olla myös vesienhoidon toimeenpano- ja tukiviran-omaisella.

18 luvun 19 a §:ää ei ole esitetty muutettavaksi, mutta Pirkanmaan ELY-keskuksen käsityksen mukaan säädöstä tulisi päivittää aluehallintouudistuksen yhteydessä. Säädöksessä puhutaan ympäristöhallinnon yhteisistä verkkosivuista ja terminologia tulisikin päivittää uudistusta vastaavaksi.

19 luvun 7 §:ssä elinvoimakeskuksen edessä tulisi olla määreenä "vesitalousasioista hoitavan".

19 luvun 9 §:ssä on EVK:lle annettu uusi tehtävä tarkkailuvelvoitteiden määrittämisen kautta. Pirkanmaan ELY-keskus pyytää edellä kuvatusti tarkista-maan toimivallan ja tehtävien yhteneväisyyden eri viranomaisten osalta.

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Vesiliikennelaki

Vesiliikennelain 106 §:n 3 momentin muutosehdotuksen mukaisesti jatkossa luvan usean kunnan alueella pidettäviin kilpailuihin, harjoituksiin tai muihin tapahtumiin myöntäisi tehtävän siirtämisen takia se toimivaltainen elinvoimakeskus, jonka toimialueella tapahtuma pääosin pidetään. Kyseessä on lupa, jonka yhden kunnan alueella pidettävään tapahtumaan antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Näin ollen kyseessä on ympäristönsuojeluun liittyvä lupa-asia. Elinvoimakeskukset eivät ole ympäristöasioissa lupaviranomaisia, ja tehtävä tulisikin ehdotuksesta poiketen siirtää Lupa- ja valvontavirastoon. Tämä olisi johdonmukaista myös siksi, että ympäristöhaittojen ehkäisemiseen ja niiden torjumiseen liittyvä lain noudattamisen valvonta ollaan VLL 132 §:n muutosehdotuksessa siirtämässä Lupa- ja valvontavirastoon. Lisäksi on hyvä huomata, että maastoliikennelain mukaiset nykyiset ELY-keskuksen valvonta- ja lupa-asiat ovat esityksen mukaan (kohta 7.11.10) siirtymässä lupa- ja valvontavirastoon. Maasto- ja vesiliikennelain mukaisia asioita käsitellään ELY-keskuksessa tyypillisesti samalla resurssilla, ja myös asianhallintajärjestelmässä nämä asiat ovat saman tehtävän alla. Näin ollen Pirkanmaan ELY-keskus esittää harkittavaksi, että myös vesiliikennelain lupa-asiat siirtyisivät Lupa- ja valvontavirastoon.

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä

Ehdotuksen 10 f § koskien pohjavesialueen suojelusuunnitelman valmistelua säätää, että ehdotuksen mukaan suojelusuunnitelmaa koskevasta ehdotuksesta on pyydetty lausuntoa niiltä kunnilta, joita suojelusuunnitelma voi koskea, sekä vesienhoidon ja merenhoidon

järjestämisviranomaiselta. Pirkanmaan ELY-keskus esittää, että lausuntoa tulisi harkinnan mukaan pyytää myös vesihuoltoviranomaiselta.

Säädöksen 11 § kuuluu ehdotuksessa seuraavasti: "Viranomaisten ja julkisia palveluja tarjoavien laitosten on annettava maksutta Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisviranomaiselle hallussaan olevia tarpeellisia muita tietoja kuin henkilötietoja vesienhoitosuunnitelman laatimiseksi." Pirkanmaan ELY-keskus ehdottaa, että virke jatkuisi " ja Vesienhoidon ja merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaiselle vesienhoitosuunnitelman toimeenpanemiseksi". Samoja tietoja tarvitaan sekä suunnittelussa että toimeenpanossa, erityisesti jos toimeenpanoviranomaisella on ehdotuksen myötä tulossa toteuman seuranta, kuten ehdotuksessa nyt on esitetty.

Ehdotuksen 14 §:ssä säädetään yhteistyöstä vesienhoitosuunnitelman valmistelussa. Säädöksessä on todettu, että vesienhoitosuunnitelman yhteensovittamista varten muodostetaan ohjausryhmä. Pirkanmaan ELY-keskus esittää, että kokoonpanoon tulisi lisätä toimeenpano- ja vesitalousviranomaisen.

Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulakiin ehdotetaan säädettäväksi uusi 23 c §, jossa säädetään elinvoimakeskuksen tehtävistä. Pirkanmaan ELY-keskus ehdottaa, että EVK:n ja LVV:n välille säädettäisiin joko lain tai asetuksen tasoisesti mahdollisuus tietojen vaihtoon viranomaisten välillä. Tämä olisi tarpeen, jos EVK havaitsee puutteita esimerkiksi eläintiloilla, joita LVV valvoo. Vastaavasti myös kunnilla voi olla tarpeen saada tietoa valvontakohteidensa puutteista.

Ympäristönsuojelulain 34 §:n 2 momentissa on säädetty, että kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. LVV kuitenkin ratkaisee lupahakemuksen, jos toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella. Kuitenkin 37 § säättää, että lupahakemuksen ratkaisee se 34 § 2 momentin mukaan toimi-valtainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan tai jonka toimialueella merkittävin osa päästöjä aiheuttavasta toiminnasta sijaitsee. Pirkanmaan ELY-keskus pitää säännöksiä osittain päällekkäisinä ja toisaalta niiden välillä vaikuttaisi olevan ristiriita sanamuodon mukaisessa tulkinnassa. Toimivaltaista viranomaista koskevasta 34 §:stä on luettavissa, että LVV toimii toimivaltaisena viranomaisena asioissa, joissa toimintaa sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella, mutta 37 § taas osittain kumoaa tämän antaen toimivallan mahdollisesti kunnalle usean kunnan alueella sijaitsevan tai ainakin vaikutuksia aiheuttavan toiminnan suhteen. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan valtiollisen viranomaisen tulisi olla toimivaltainen tapauksissa, joissa toiminta sijoittuu tai aiheuttaa selkeää haittaa usean kunnan alueella. Sääntelyn tulisikin vastata voimassa olevaa YSL 37 §:ää, jossa valtion viranomaisen on toimivaltainen, kun päästöjä aiheutuu useamman viranomaisen toimialueelle.

Lisäksi Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että joissakin tapauksissa ympäristönsuojeluviranomainen ei ole sama asia kuin kunta, sillä toimintoja toteutetaan monissa pienissä kunnissa ostopalveluina suuremmilta kunnilta eikä ympäristönsuojeluviranomaisen sijainti siten välttämättä vastaa esimerkiksi toiminnan haittavaikutusten ilmenemiskuntaa. Tämä terminologia tulisi huomioida säädöksen sanamuodossa.

Luonnonsuojelulaki

Ehdotetun 47 §:n mukaan Lupa- ja valvontavirastolla sekä elinvoimakeskuksilla olisi molemmilla jatkossa toimivalta perustaa luonnonsuojelualueita tarkemmin määritellyissä tilanteissa. Toimivallan jako Lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten välillä on sinänsä selkeä, mutta asiakkaille jaottelu voi joissakin tilanteissa näyttäytyä sekavana, ja tiedottamiseen ja neuvontaan on mahdollisesti syytä kiinnittää huomiota. Maanomistajien yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää on, että laskelmien perusteet sekä prosessin kulku pysyvät yhdenmukaisina eri elinvoimakeskuksissa. Tämä edellyttää ympäristöministeriön järjestämää koulutusta.

Ehdotuksen 135 §:ssä säädetään valituksesta muun lain nojalla tehdystä päätöksestä. Aluehallinnon uudistuksen myötä luonnonsuojelulain valvonnan järjestäminen muuttuu olennaisesti. Nykytilanteessa on suhteellisen yleistä, että ELY-keskuksen ja lupaviranomaisen näkemykset luonnonsuojelulla suojeltuja lajeja koskevista selvitystarpeista tai poikkeuslupan tarpeesta poikkeavat toisistaan. Yleistä etua valvovan yksikön valitusoikeus on siten olennainen sen kannalta, että luonnonsuojelulain valvontaan ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen liittyvät näkökohdat tulevat myös jatkossa riittävästi huomioiduiksi ympäristöä muuttavissa hankkeissa.

Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta

Tällä hetkellä lain tarkoittamien avustuspäätösten tekeminen tapahtuu Pirkanmaan ELY-keskuksessa ja päätöksiin liittyvien maksatuspäätöksistä ja takaisinperinnästä vastaa KEHA-keskus. Tehtävän on esityksessä esitetty siirtyvän kokonaisuudessaan LVV:hen, myös KEHA-keskuksen hoitamien tehtävien osalta. Muutoksen yhteydessä tulisi huomioida, että KEHA-keskuksen tehtävään saama vuotuinen resurssi (myös htv) siirtyy asiaa jatkossa hoitavalle LVV:lle eikä jää KEHA-keskukseen.

Pima-tukilain mukaisten tehtävien lisäksi Maaperä kuntoon -ohjelmassa on toteutettu viimeisiä vuoden 1993 jätelain (1072/1993) 35 §:n (ja kumotun jäteasetuksen 1390/1993 4 luvun) mukaisia valtion jätehuoltotoita. Tällä hetkellä vireillä on kolme valtion jätehuoltotyötä, joka eivät valmistu vuoden 2025 aikana vaan jatkuvat vireillä olevina myös virastouudistuksen jälkeen. Valtion jätehuoltotyö -tehtävää ei ole esitetty siirrettäväksi kumpaankaan uuteen virastoon. Edellä mainittu vanha jätelaki on kumottu 1.5.2012 alkaen, pois lukien mainittu jätelain 35 §, joka on kumottu vasta 1.1.2020 pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain voimaantulon yhteydessä. Jätehuoltotyötehtävä on säädetty Pirkanmaan ELY-keskuksen tehtäväksi ns. ELY-

asetuksen 7 §:n 1 momentin 10 kohdassa. Vastaavaa sääntelyä kyseisestä tehtävästi ei ole nyt lausunnon alaisissa säädöksissä. Koska tehtävää ei ole nimenomaisesti siirretty LVV:lle, ei LVV-lain 32 §:n 2 momentin mukainen vireillä olevien asioiden siirtymistä tapahdu. Vireillä olevat asiat jäävät siirtymättä, koska tehtävä ei liity EVK-lain 27 §:n 1 momentin mukaisesti EVK:lle siirtyviin tehtäviin. Uusia hankkeita ei ole enää tulossa vi-reille, sillä kaikki uudet hakemukset käsitellään pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun lain (246/2019) mukaisesti. Mainitut kolme aluehallintouudistuksen voimaan tulon jälkeenkin jatkuvaa valtionjätehuoltotyötä on kuitenkin saatettava loppuun ja niihin on turvattava sekä henkilöstöresurssit, toimivalta että taloudellisten resurssien käyttö.

Pirkanmaan ELY-keskus pyytää tarkistamaan sääntelyä tältä osin. Pirkanmaan ELY-keskus ehdottaa, että LVV-lain 32 §:n siirtymäsäännökseen kirjoitetaan uusi momentti, jonka mukaan

”Hallintoviranomaisessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat jätelain (1072/1993) 35 §:ssä tarkoitetut valtion jätehuoltotyöjärjestelmään liittyvät asiat ja niistä johtuvat sitoumukset ja sopimukset siirtyvät tämän lain tullessa voimaan virastolle, jonka on saatettava asiat loppuun.”

Ehdotetulla muotoilulla siirrettäisiin vain vireillä olevat asiat.

Vaihtoehtoisesti asiasta on mahdollista säädellä siirrosta pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta annetun laissa (246/2019), mahdollisesti tämän säännöksen 14 §:ssä, joka on vanhojen valtion jätehuoltotöiden siirtymäsäännös.

Uudistuksen myötä myös ns. KAJAK-kohteissa (käytöstä poistetut tai hylätyt vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteiden jätealueet) on edellä kuvatun kaltainen sääntelyaukko tehtävän siirtymisessä. Tehtävä on määrätty Pirkanmaan ELY-keskukselle ns. ELY-asetuksen 7.1 §:n 12 kohdassa. Kyseinen kohta kuuluu: ”... kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) 15 §:n mukaisten käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät.” Viitatussa kaivan-naisjäteasetuksen 15 §:ssä on asetettu Kainuun ELY-keskukselle tehtäväksi ko. jätealueiden luettelointi.

Lausunnon alaisessa uudessa sääntelyssä KAJAK-tehtävää ei ole osoitettu kummallekaan uudelle virastolle, minkä vuoksi edellä kuvatulla tavalla EVK-lain 27.1 §:n perusteella vireillä olevat asiat eivät siirry EVK:lle vaan jäävät kokonaan siirtymättä. Pirkanmaan ELY-keskus pitää tehtävien siirtämistä LVV:lle tarkoituksenmukaisena. Pirkanmaan ELY-keskus ehdottaa, että lakiin pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta lisätään 1 §:n uusi toinen momentti, joka voisi kuulua:

”Lakia sovelletaan myös kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) 15 §:n mukaisten käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa koskeviin tehtäviin sekä näiden alueiden avustuksia koskeviin tehtäviin.”

Tällöin nykyisen kaltaisen ELY-asetuksen mukainen kirjaus tulisi myös asettaa LVV:lle, esimerkiksi seuraavasti:

”Lupa- ja valvontavirasto hoitaa kaivannaisjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (190/2013) 15 §:n mukaisten käytöstä poistettujen tai hylättyjen vakavaa ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa aiheuttavien kaivannaisjätteiden jätealueiden riskienhallintaa, alueiden selvitys- ja kunnostushankkeiden kilpailuttamista, hankintapäätösten tekemistä sekä sopimuksenaikaista ja sen jälkeistä toimintaa koskevat tehtävät sekä näiden alueiden avustuksia koskevat tehtävät.”

Vaihtoehtoisesti myös kaivannaisjäteasetuksen 15 §:ää on mahdollista muuttaa siten, että säädöksessä todetaan aiemmin Pirkanmaan ELY-keskukselle osoitettujen tehtävien siirtyvän LVV:lle.

Pirkanmaan ELY-keskus korostaa, että elinvoimakeskus on maantieverkon osalta naapurin roolissa osallisena rakentamislain rakentamista koskevissa pykälissä lausunnonantajana ja mahdollisena muutoksenhakijana. Elinvoimakeskuksen rooli liikennejärjestelmän toimivuuden, liikenneturvallisuuden ja tieverkon kehittämisen osalta tulee huomioida myös vireillä olevassa alueidenkäyttölain sisällössä.

Rakentamislain 67 §:ssä esitetty tekninen muutos Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen muuttamisesta Lupa- ja valvontavirastoksi tekee pykälästä epäjohdonmukaisen, koska elinvoimakeskuksen tehtäviin kuuluu jatkossakin valtion liikenneverkkoon liittyvien tehtävien hoito. Näin ollen valtion liikenneverkkoa koskevissa lupahakemuksissa tulee aina kuulla myös elinvoimakeskusta.

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Pirkanmaan ELY-keskus pitää aluehallintouudistuksen tavoitteita, erityisesti virastorakenteen selkeyttämistä, toimintatapojen yhtenäistämistä ja menettelyjen sujuvoittamista sekä selkeyttämistä kannatettavana, mutta uudistukset vaativat huolellista suunnittelua, toimeenpanoa sekä riittäviä resursseja.

Uudistukseen liittyy kuitenkin vielä kehitettäviä ja huomioitavia seikkoja. Esimerkiksi siirtymäsäännös tulee tarkastaa sekä LVV-laista että EVK-laista, jotta tehtävät siirtyvät asianmukaisesti eri viranomaisille. Toimivalta-asioissa oli jonkin verran epäselvyyksiä erityisesti substanssilainsäädännön puolella. Ehdotus jättää LVV:n varsinaisen organisoitumisen ja rakenteen hyvin avoimeksi ja vasta työjärjestyksellä kokonaan toteutettavaksi, mitä Pirkanmaan ELY-keskus ei pidä täysin tarkoituksenmukaisena jatkuvuuden ja hyvän hallinnon turvaamisen kannalta. Muutoksessa tulisikin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kaikki hyvän hallinnon kannalta tarpeelliset toimet sekä perusoikeudet turvataan sekä muutosta toteutettaessa että myös uudessa virastossa. Lisäksi valtakunnallisessa viranomaisessa on turvattava myös paikallistuntemus sekä paikalliset palvelut.

Ilmaston liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin organisaatioihin, mitä pidetään hyvänä ja tarkoituksenmukaisena tilanteessa, missä ilmasto-kysymysten painoarvo on kasvamassa ja ne ovat vahvasti poikkihallinnollisia. Eri virastojen tehtäväkokonaisuuksien keskinäistä suhdetta olisi syytä vielä selkeyttää.

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koske- vaksi lainsäädännöksi voisi mahdollistaa monialaisen, poikkihallinnollisen, alueilla aidosti läsnä olevan ja riittävän toimivaltaisen aluehallinnon. Lisäksi uudistus yhdessä ympäristöllisiä lupamenettelyjä koskevan sääntelyn uudistamisen kanssa voisi edistää lupamenettelyjen sujuvoittamista. Jotta aluehallintouudistukselle asetetut tavoitteet ja toteutuisivat, edellyttäisi se luonnokseen joitakin muutoksia.

Hallitusohjelman mukaan elinvoimakeskusten tausta-ajatuksena on monia-lainen valtion aluehallinto, joka kootaan nykyistä vahvemmilte alueille elinvoimakeskuksiin. Näin ollen elinvoimakeskusten ohjauksen poikkihallinnollisuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Ajantasaisen tilannekuvan varmistamiseksi on tärkeää, että ohjauksen yhteensovittamisryhmässä ovat edustettuina myös elinvoimakeskukset. Vastaavasti kehittämis- ja hallinto-keskuksen johtoryhmän kokoonpanoon tulee lisätä elinvoimakeskusten edustaja. Elinvoimakeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen toiminta-prosessit ovat monilta osin yhteisiä ja elinvoimakeskusten asiakkaisiin vaikuttavia, joten elinvoimakeskusten edustajan on oltava tiiviisti mukana laaja-kantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita käsiteltäessä. Kaiken kaikkiaan kehittämis- ja hallintokeskuksen toimintaa tulisi kehittää suuntaan, jolla varmistetaan elinvoimakeskuksille tarjottavien palvelujen riittävyys, ajantasaisuus ja tarpeenmukaisuus.

Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain 3 §:ssä säädettäisiin varautumisen alueellisen yhteistyön järjestämisestä varautumisen yhteistyöalueilla. Aluehallintouudistuksen aikataulu huomioiden tämä on perusteltua, mutta koska ehdotettu malli ei vastaa alueiden toimijoiden tarpeisiin, on alueellisen varautumisen toteutusmallin muutostarpeet otettava valmisteluun viivytyksettä. Nykyisessä turvallisuustilanteessa on tärkeää, että valtion aluehallinto on tiiviisti mukana alueellisessa varautumistoiminnassa – näin voidaan varmistaa mutkaton ja tarvittaessa nopeakin yhteistoiminta eri turvallisuustilanteissa.

Ympäristötehtävien siirtyminen lähes kokonaisuudessaan Lupa- ja valvonta-virastoon eli eri viranomaiselle erilleen elinkeinojen edistämistehtäviä hoitavasta virastosta, voi aiheuttaa tiedonkulun ja muun vuorovaikutuksen vähenemistä ja elinkeinoelämän tilannekuvan ja -ymmärryksen heikkenemistä ympäristöviranomaisessa. Tähän riskiin on syytä kiinnittää huomiota ja varmistaa riittävä tiedonvaihto eri virastojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Liikennetehtävien jakautuminen nykyisen yhdeksän ELY-keskuksen sijasta kymmeneen elinvoimakeskukseen aiheuttaa vääjäämättä kustannuksia ja lisäresurssitarpeita. Näin tapahtuu erityisesti pohjalaismaakuntien osalta. Esityksen mukaan Hämeen ELY-keskuksesta Kanta-Hämeen

maakunta ja Päijät-Hämeen maakunta siirrettäisiin eri elinvoimakeskusten toimialueisiin. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkökulmasta on olennaisen tärkeää, että Hämeen ELY-keskuksen nykyiset resurssit jakautuvat tasapuolisesti tuleviin elinvoimakeskuksiin kaikkien tehtäväryhmien osalta.

Elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annettavalla valtioneuvoston asetuksella säädettävät lukuisat tehtävien keskittämiset aiheuttavat sen, että elinvoimakeskuksista ei muodostuisi hallitusohjelman tavoittelemia nykyistä vahvempien alueiden elinvoimakeskuksia. Aluehallinnon rakenteesta ja palveluista asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja sidosryhmille muodostuu vaikeasti hahmotettava. Lisäksi monimutkainen rakenne vaikeuttaa elinvoimakeskusten vaikuttavaa johtamista. Laaja tehtävien keskittäminen haastaa myös viranomaisen toimivaltarajoja toimittaessa alueilla. Toimivaltarajojen lisäksi on muistettava, että direktio-oikeus asiantuntijoiden suuntaan on aina vain sillä organisaatiolla, johon asiantuntijat on sijoitettu, vaikka he toimisivat työssään eri puolilla maata.

Eryteisesti uusien keskitettäviksi esitettävien tehtävien osalta Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että ko. tehtäväkokonaisuuksia tulisi tarkentaa asetuksessa ja määrittää samoin asetuksessa selkeästi ne tehtävät, jotka ao. kokonaisuudesta kuuluvat valtakunnallisesti keskitettynä tehtävänä hoidettaviksi ja joista siten siirtyisi toimivalta koko maan osalta ko. elinvoimakeskukselle. Samalla on tärkeää, että uusille tehtäväkokonaisuuksille varmistetaan riittävät resurssit (taloudelliset ja henkilövoimavarat) niin valmistelu- kuin toimeenpanovaiheessakin.

Elinvoimakeskusten tehtävien säätämiseen liittyen Pirkanmaan ELY-keskus toteaa, että valtion aluehallintoa muutettaessa tulee varmistaa, että substanssi- ja muissa muuttuvia organisaatioita ja niiden tehtäviä ohjaavissa lakimuutoksissa sekä elinvoimakeskuksilla että lupa- ja valvontavirastolla säilyy mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua toimialaansa liittyvien asioiden valmisteluun ja muutoksenhakuun. Myös tiedonsaantioikeudet eri alueellisten viranomaisten, mukaan lukien kunnat, välillä tulee varmistaa kaikissa muuttuvissa säädöksissä.

Karpela Maria-Pia
Pirkanmaan ELY-keskus